

Nr 215.

Godkänd av första kammaren den 24 maj 1918.

Godkänd av andra kammaren den 24 maj 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 107.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 8 mars 1918 avlåten proposition, nr 150, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* besluta de ändringar i förnyade avlöningsreglementet den 30 juni 1916 för tjänstemän vid statens järnvägar, som framgå av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till kungörelse i ämnet; *dels ock* antaga i statsrådsprotokollet närmare omförmälda ändringar av 1 och 2 §§ i lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar.

Vidare har i särskilda inom riksdagen väckta motioner hemställts, *dels* i två likalydande, att riksdagen vid bifall till ifrågavarande proposition rörande inrättande av en geoteknisk avdelning inom järnvägsstyrelsens banbyrå, måtte besluta, att föreståndaren för sagda avdelning skall hava byrådirektörs löneförmåner och tjänsteställning, *dels ock* i en tredje motion, att riksdagen måtte avslå förevarande proposition, i vad angår uppförande i järnvägsstyrelsens avlöningsstat av 19 nya byrå-assistentbefattningar.

I sistberörda motion har gjorts gällande, att de ändringar i avlöningsreglementet för statens järnvägar, som föreslås i föreliggande pro-

position, i viss mån kunna anses ha sammanhang med organisationsfrågan vid statsbanorna ävensom framhållit det betänkliga i att år från år vissa speciella delar av organisationsfrågan framläggas för riksdagen.

I likhet med motionären anser riksdagen, att partiella utvidgningar och ändringar av statsbaneorganisationen böra så vitt möjligt undvikas. Tvivelsutan vore det önskvärt, om en plan för utvecklingen av förvaltningen av statens järnvägar bleve utarbetad, vilken sedermera kunde följas. Riksdagen vill även framhålla, att därest fråga skulle vara att till ett följande år framlägga förslag om nya slag av tjänster vid statens järnvägar, vilkas inrättande kan tänkas innebära eller leda till avsteg från den år 1907 fastställda organisationen av statsbaneförvaltningen, klarläggande utredning i sådant avseende bör föreligga, innan ärendet underställes riksdagens prövning.

Vad de nu föreslagna tjänsterna angår, synes beträffande de ifrågasatta överinspektörerna för maskin- respektive trafik-tjänsten fråga kunna uppstå, huruvida tillkomsten av dessa befattningar möjligen icke skulle kunna leda därhän att till järnvägsstyrelsen från distrikten överflyttades viss del av skötseln av statsbanedriften, vilken enligt den nuvarande organisationen normalt bör ligga hos lokalförvaltningarna. I mindre mån torde detsamma gälla beträffande den föreslagna byråingenjören av 1:a klass å maskinbyrån, som skulle utöva tillsyn å underhållet av statens järnvägars rullande materiel, ävensom ifråga om inrättandet av den nya trafikbyrån. På grund av inhämtade upplysningar har riksdagen emellertid bibragts den uppfattningen, att en sådan förskjutning av arbetsfördelningen mellan järnvägsstyrelsen och distriktsförvaltningarna icke behöver bliva en nödvändig följd av befattningarnas ifråga tillkomst.

Av de i den föreliggande propositionen framlagda förslagen synas allenast de nu berörda äga egentlig organisatorisk betydelse. Vad angår den del av propositionen, å vilken i motionen yrkats avslag, eller beträffande de för distrikten föreslagna byråassistenterna i säkerhetstjänst, synes detta förslag väsentligen innebära en utökning av den redan befintliga personalen å trafiksektionerna, vadan frågan om dessa tjänsters uppförande å ordinarie stat icke bör betraktas från organisationssynpunkt.

Om samtliga nu berörda befattningar gäller alltså enligt riksdagens uppfattning, att därest eljest vägande skäl tala för tjänsternas inrättande, tillräcklig anledning att ur principiell synpunkt motsätta sig desamma uppförande å avlöningsstaten för statens järnvägar icke kan anses föreligga.

Riksdagen övergår härefter till de särskilda, i propositionen framställda kraven å nya befattningar.

Vidkommande först den föreslagna byråingenjören av 1:a klass, som avsetts att bliva föreståndare för en geoteknisk avdelning å järnvägsstyrelsens banbyrå, har riksdagen väl funnit inrättandet av en sådan avdelning inom järnvägsstyrelsen vara motiverat. Riksdagen har dock icke blivit övertygad om nödvändigheten av att personal för en sådan avdelning omedelbart uppföres å ordinarie stat. Omfattningen av den ifrågavarande avdelningen synes riksdagen vara mindre tydligt angiven i propositionen, vadan ock svårighet föreligger att bedöma, vilken ställning bör tillkomma avdelningsföreståndaren. Då ett uppskov med avgörandet av frågan, om den geotekniska avdelningen bör uppföras å ordinarie stat, icke torde behöva medföra några mera avsevärda olägenheter, har riksdagen, som vad angår de båda förstberörda motionerna funnit desamma innefatta i viss mån beaktansvärda synpunkter, förden skull icke funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Beträffande den ovan redan vidrörda överinspektören för maskintjänsten synes den erfarenhet, som vunnits under år 1917, då i enlighet med medgivande av Eders Kungl. Maj:t denna befattning varit tillsatt på förordnande, giva vid handen, att densamma varit av stor betydelse för ekonomisering av järnvägsdriften. Riksdagen har därför bifallit förslaget om uppförande å avlöningsstaten av sagda befattning.

Vad angår den föreslagna byråingenjörstjänsten av 1:a klass å maskinbyrå för utövande av tillsyn å underhållet av statens järnvägars rullande materiel har riksdagen visserligen i likhet med departementschefen ansett, att den socialstyrelsen tillkommande inspektionen å den rullande materielen med hänsyn till trygghet mot yrkesfara endast provisoriskt bör uppdragas åt denne befattningshavare, men har riksdagen, då det synts vara tydligt, att tjänsten ifråga i allt fall blir behöflig, beviljat densamma.

Sedan 1917 års ingång har på grund av medgivande av Eders Kungl. Maj:t varit inrättad en extra trafikbyrå inom järnvägsstyrelsen. Denna byrås inrättande synes hava varit till avsevärd fördel för ett planmässigt ordnande av det egentliga transportarbetet å statsbanorna. Frånsett byråchefen medför byråns tillkomst icke något behov av nya tjänster, enär i övrigt erforderlig personal skulle överflyttas från den nuvarande trafikbyrå. Riksdagen har beslutat att uppföra byråchefsbefattningen i fråga å ordinarie stat.

Vad angår den föreslagna överinspektören för trafiktjänsten synes den hittillsvarande provisoriska anordningen av tjänsten icke böra längre

fortfara. Departementschefen har ansett, att åt överinspektören för trafiktjänsten borde uppdragas att beträffande hans tjänstgöringsområde utöva den socialstyrelsen tillkommande tillsynen över arbetarskyddslagstiftningens tillämpning. Ehuru en dylik åtgärd givetvis, såsom departementschefen ock synes hålla före, icke är tillräcklig för vinnande av ett effektivt arbetarskydd, har riksdagen likväl, då densamma icke är avsedd att vara annat än av övergående natur, i avvaktan på ett slutligt ordnande av ifrågavarande angelägenhet, icke ansett sig böra framställa någon erinran häremot. Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag jämväl i nu förevarande del.

Vidkommande förslaget om upptagande i staten av 19 nya byråassistenter vid distrikten har riksdagen visserligen, såsom ovan anförts, icke funnit några betänkligheter ur organisatorisk synpunkt möta mot dessa befattningars inrättande. Riksdagen har emellertid icke funnit det ådagalagt, att ifrågavarande befattningar åtminstone för närvarande äro oundgängligen nödvändiga, särskilt som under de senare åren tjänstemännen av högre grad å trafiksektionerna i väsentlig grad utökats. Då härtill kommer, att kompetenta aspiranter till platserna saknas, synes någon olägenhet av att Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del för närvarande lämnas utan bifall icke vara att befara. Riksdagen finner sig alltså icke nu böra medgiva uppförande å avlöningsstaten av ifrågavarande 19 byråassistentbefattningar.

Mot de av Eders Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna ändringarna i avlöningsreglementet för tjänstemän vid statens järnvägar har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Beträffande det i propositionen framlagda förslaget till ändringar i lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar anmäler riksdagen i särskild skrivelse sitt beslut.

Riksdagen får alltså nu anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts föreliggande proposition beslutat de ändringar i *förnyade avlöningsreglementet den 30 juni 1916 för tjänstemän vid statens järnvägar*, som framgå av bifogade förslag till kungörelse i ämnet (bil. 1).

Stockholm den 24 maj 1918.

Med undersätlig vörndnad.

Bilaga 1.

Förslag
till
kungörelse angående vissa ändringar i förnyade
avlöningsreglementet för tjänstemän vid
statens järnvägar
den 30 juni 1916.

§ 2.

1:o) Till *annan tjänsteman i styrelsen* än generaldirektör, överdirektör och överingenjör utgår avlöning dels såsom arvode och dels, där bostad in natura icke åtnjutes, i form av ersättning för bostad och bränsle, allt enligt följande stat med däri i förekommande fall angivna högsta och lägsta belopp för år räknat. Där ersättning för bostad och bränsle icke är i staten med visst oföränderligt belopp angiven, utgår samma ersättning med 40 procent av arvodet med den i staten bestämda begränsning. Nämnda ersättning anses tillhöra lönen.

| | Arvode. | | Ersättning för bostad och bränsle. | | Summa avlöning. | | |
|---|-----------|-----------|------------------------------------|-----------|-----------------|-----------|--|
| | Lägst kr. | Högst kr. | Lägst kr. | Högst kr. | Lägst kr. | Högst kr. | |
| <i>Tjänstemän av högre grad:</i> | | | | | | | |
| Byråchef | 6,000 | 6,900 | 1,800 | | 7,800 | 8,700 | Byråchef samt förste byrådirektör kunna i stället för ersättning för bostad och bränsle erhålla bostad in natura om 6 rum och kök. |
| Förste byrådirektör | | | | | | | |
| Byrådirektör | | | | | | | |
| Ombudsman | 4,800 | 5,700 | 1,800 | | 6,600 | 7,500 | |
| Överkontrollör | | | | | | | |
| Arkitekt | | | | | | | |
| Överinspektör | 4,200 | 5,100 | 1,500 | | 5,700 | 6,600 | |
| Sekreterare | | | | | | | |
| Kamrer och föreståndare för kammarkontoret | | | | | | | |
| Förste aktuarie och föreståndare för statistiska kontoret | | | | | | | |

| | Arvode. | | Ersättning för bostad och bränsle. | | Summa avlöning. | | |
|---|--------------|--------------|--|--------------|--------------------|--------------|---|
| | Lägst kr. | Högst kr. | Lägst kr. | Högst kr. | Lägst kr. | Högst kr. | |
| Milkontrollör och föreståndare för milkontoret | | | | | | | |
| Revisor och föreståndare för revisionskontoret | | | | | | | |
| Intendent och föreståndare för biljett- och blankettkontoret | 4,200 | 5,100 | 1,500 | | 5,700 | 6,600 | |
| Förste kontrollör | | | | | | | |
| Byråingenjör av 1:a klass..... | | | | | | | |
| Lantmätare | | | | | | | |
| Förrådskontrollör | | | | | | | |
| Kassör | | | | | | | |
| Registrator | | | | | | | |
| Notarie | 3,300 | 4,200 | 1,320 | 1,500 | 4,620 | 5,700 | |
| Aktuarie | | | | | | | |
| Byråingenjör av 2:a klass..... | | | | | | | |
| Kontrollör | | | | | | | Denne tjänsteman kan i stället för ersättning för bostad och bränsle erhålla bostad in natura om 4 rum och kök. |
| Expeditionsföreståndare | 3,000 | 3,900 | 1,100 | | 4,100 | 5,000 | |
| Förste bokhållare | 2,400 | 3,600 | 960 | 1,100 | 3,360 | 4,700 | |
| Underingenjör | | | | | | | |
| Manlig bokhållare | 2,100 | 3,300 | 840 | 1,100 | 2,940 | 4,400 | |
| » ritare | 1,500 | 2,700 | 600 | 850 | 2,100 | 3,550 | |
| » kontorsskrivare | | | | | | | |
| Kvinnlig bokhållare | 1,500 | 2,100 | 600 | 650 | 2,100 | 2,750 | |
| » ritare | 1,080 | 1,800 | 400 | | 1,480 | 2,200 | |
| » kontorsskrivare | | | | | | | |
| <i>Tjänstemän av lägre grad:</i> | | | | | | | |
| Manligt kontorsbiträde | 900 | 1,500 | 360 | 600 | 1,260 | 2,100 | Kontorsbiträde, som tjänst- gör såsom förman å bil- jettryckeriet, kan erhålla ett tilläggsarvode av högst 180 kr. om året. |
| Vaktmästare | 840 | 1,200 | — | — | 840 | 1,200 | Vaktmästare erhåller bo- stad in natura. Förste vaktmästare erhåller ett tilläggsarvode av 200 kr. om året. |
| Kvinnligt kontorsbiträde | 840 | 1,140 | 336 | 400 | 1,176 | 1,540 | |

Anm. Tilläggsarvode anses såsom extra inkomst och må förty icke ens till någon del uppbåras av tjänsteman, då han ej tjänstgör.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 70 häft. (Nr 214—215.)

2

2:o) Då Kungl. Maj:t finner sådant lämpligt, må kontorsskrivare avlönas efter beting på det sätt, att han erhåller betalning, i den mån han verkställer arbete, varå styrelsen utsatt visst pris. Så avlönad kontorsskrivare skall för utförandet av sådana arbeten, vilka icke lämpligen kunna på nämnda sätt gottgöras, erhålla betalning för timme enligt pris, som styrelsen fastställer.

3:o) *Tjänsteman vid distrikten och huvudverkstäderna* åtnjuter arvode enligt följande stat med däri angivna lägsta och högsta belopp för år räknat.

| | Arvode | |
|--|--------------|--------------|
| | Lägst kr. | Högst kr. |
| <i>Tjänstemän av högre grad:</i> | | |
| Distriktschef | 8,000 | |
| Bandirektör | 6,000 | 6,900 |
| Maskindirektör | | |
| Trafikdirektör | 4,800 | 5,700 |
| Förrådsintendent | | |
| Distriktssekreterare | 4,500 | 5,400 |
| Baningenjör av 1:a klass | | |
| Maskiningenjör av 1:a klass | 4,200 | 5,100 |
| Trafikinspektör av 1:a klass | | |
| Överinspektör | 3,900 | 4,800 |
| Baningenjör av 2:a klass | | |
| Telegrafingenjör | 3,600 | 4,500 |
| Signalingenjör | | |
| Maskiningenjör av 2:a klass | | |
| Trafikinspektör av 2:a klass | | |
| Distriktskamrer | | |
| Verkstadskamrer | | |
| Förrådsförvaltare | | |
| Stationsinspektör å 1:a klassens station ... | | |
| Stationsinspektör å 2:a klassens station ... | | |

| | Arvode | |
|---|--------------|--------------|
| | Lägst kr. | Högst kr. |
| Distriktkassör | 3,300 | 4,200 |
| Baninspektör | | |
| Maskininspektör | | |
| Elektroingenjör | | |
| Byråassistent | 3,000 | 3,900 |
| Stationsinspektör å 3:e klassens station .. | | |
| Underinspektör | | |
| Expeditionsföreståndare | 2,700 | 3,600 |
| Stationsinspektör å 4:e klassens station A | | |
| Underingenjör | 2,400 | 3,600 |
| Förste bokhållare | | |
| Förste telegrafist | | |
| Stationsinspektör å 4:e klassens station B | 2,400 | 3,000 |
| Bokhållare | | |
| Förste stationskrivare | 2,100 | 3,300 |
| Telegrafist | | |
| Manlig ritare | 1,800 | 3,000 |
| » kontorsskrivare | | |
| Stationskrivare | | |
| Kvinnlig ritare | 1,080 | 1,800 |
| » kontorsskrivare | | |
| <i>Tjänstemän av lägre grad:</i> | | |

§ 3.

Antalet av nedanstående befattningar utgör

| | | <i>i styrelsen:</i> | |
|-----------------------------|----|----------------------|---|
| byråchefer | 11 | byrådirektörer | 5 |
| förste byrådirektörer | 2 | ombudsmän | 2 |

| | | | |
|----------------------------------|----|-----------------------------------|----|
| överkontrollör | 1 | intendent och föreståndare för | |
| arkitekt | 1 | biljett- och blankettkontoret .. | 1 |
| överinspektörer | 3 | förste kontrollörer | 3 |
| sekreterare | 12 | byråingenjörer av 1:a klass | 14 |
| kamrer och föreståndare för kam- | | lantmätare | 1 |
| markkontoret | 1 | förrådskontrollör | 1 |
| förste aktuarie och föreståndare | | kassör | 1 |
| för statistiska kontoret | 1 | registrator | 1 |
| milkontrollör och föreståndare | | notarier | 12 |
| för milkontoret | 1 | aktuarier | 2 |
| revisor och föreståndare för re- | | byråingenjörer av 2:a klass | 13 |
| visionskontoret | 1 | kontrollörer | 7 |
| | | expeditionsföreståndare | 1 |

vid distrikten och huvudverkstäderna:

| | | | |
|-----------------------------------|------------------|------------------------------------|----|
| distriktschefer | 5 | verkstadskamrer | 1 |
| bandirektörer | 5 | förrådsförvaltare | 1 |
| maskindirektörer | 6 | stationsinspektorer å 1:a klassens | |
| trafikdirektörer | 5 | stationer | 13 |
| förrådsintendenter | 5 | stationsinspektorer å 2:a klassens | |
| distriktssekreterare | 5 | stationer | 33 |
| baningenjörer av 1:a klass | 13 | distriktskassörer | 5 |
| maskiningenjörer av 1:a klass .. | 15 | baninspektorer | 5 |
| trafikinspektörer av 1:a klass .. | 10 | maskininspektorer | 20 |
| överinspektörer | 3 | elektroingenjör | 1 |
| baningenjörer av 2:a klass | 20 ¹⁾ | byråassistenter | 19 |
| telegrafingenjörer | 5 | stationsinspektorer å 3:e klassens | |
| signalingenjörer | 5 | stationer | 43 |
| maskiningenjörer av 2:a klass .. | 9 | underinspektorer | 8 |
| trafikinspektörer av 2:a klass .. | 14 | expeditionsföreståndare | 20 |
| distriktskamrerare | 5 | | |

Antalet övriga i § 2 omnämnda befattningar bestämmes för varje år av Kungl. Maj:t.

¹⁾ Minskas till 15 i mån av ledigblivande av befattningar utav ifrågakarande slag.

§ 9.

1:o) Förmånen av fri bostad uti järnvägens egna eller förhyrda lägenheter må, där styrelsen finner sådant vara för järnvägstrafiken behöfligt, tillkomma *dels* byråchef, förste byrådirektör, expeditionsföreståndare, förste vaktmästare och vaktmästare i styrelsen, *dels* följande tjänstemän av *högre grad* vid distrikten och huvudverkstäderna, nämligen: distriktschef, ban-, maskin- och trafikdirektör, förrådsintendent, distriktssekreterare, ban-, maskin-, telegraf- och signalingenjör, trafikinspektör, överinspektör, baninspektör, maskininspektör, elektroingenjör, byråassistent, stationsinspektör, underinspektör, expeditionsföreståndare för biljettexpedition, förste stationsskrivare å station av 2:a eller 3:e klass ävensom dylik tjänsteman å station av högre klass, som tjänstgör antingen å stationsinspektors expedition och regelbundet användes i yttre tjänstgöring eller å biljettexpedition, *dels* samtliga tjänstemän av *lägre grad* vid distrikten eller huvudverkstäderna med undantag av lokomotivförare, tågmästare, ogift förste kontorsbiträde och ogift manligt kontorsbiträde samt sådant gift förste kontorsbiträde och gift manligt kontorsbiträde, som icke regelbundet användes i yttre tjänstgöring, konduktör, eldare, vagnskötare och kvinnligt kontorsbiträde.

Där lokala förhållanden göra sådant nödigt eller lämpligt, må fri bostad i järnvägens egna eller förhyrda hus tillkomma jämväl nu ej nämnda tjänstemän vid distrikten ävensom de tjänstemän, i fråga om vilka, på sätt ovan angivits, undantag stadgats beträffande förmånen att erhålla inkvartering in natura.

§ 14.

Tjänstemän å ångfärja.

1:o) Tjänsteman å statens järnvägar tillhörig ångfärja åtnjuter arvode enligt följande stat med däri angivna lägsta och högsta belopp för år räknat.

| | A r v o d e . | |
|--|---------------|--------------|
| | Lägst kr. | Högst kr. |
| <i>Tjänstemän av högre grad.</i> | | |
| Befälhavare ¹⁾ | 4,200 | 5,100 |
| Förste styrman och reservbefälhavare ²⁾ | 2,400 | 3,300 |
| Övermaskinist ³⁾ | | |
| Andre styrman ²⁾ | 1,800 | 2,700 |
| Andre maskinist ⁴⁾ | | |
| <i>Tjänstemän av lägre grad.</i> | | |
| Tredje styrman | 1,200 | 1,800 |
| Tredje maskinist | | |
| Maskinskötare | 900 | 1,380 |
| Förhandseldare | 840 | 1,200 |
| Rorgångare | | |
| Timmerman | | |
| Eldare | | |
| Matros | 780 | 1,020 |
| Matros | 720 | 960 |

¹⁾ Befälhavare åtnjuter för varje enkel resa, han tjänstgör, å routen Trälleborg—Sassnitz 3 kronor 50 öre och å annan route 1 krona såsom tilläggsarvode.

²⁾ Förste och andre styrman åtnjuta för varje enkel resa, de tjänstgöra såsom befälhavare, å routen Trälleborg—Sassnitz 3 kronor 50 öre och å annan route 1 krona såsom tilläggsarvode.

³⁾ Övermaskinist åtnjuter för varje enkel resa, han tjänstgör, å routen Trälleborg—Sassnitz 1 krona 75 öre och å annan route 50 öre såsom tilläggsarvode.

⁴⁾ Maskinist åtnjuter för varje enkel resa, han tjänstgör såsom övermaskinist, å routen Trälleborg—Sassnitz 1 krona 75 öre och å annan route 50 öre såsom tilläggsarvode.